

NR 112/2014

WYBORY SAMORZĄDOWE

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku



Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

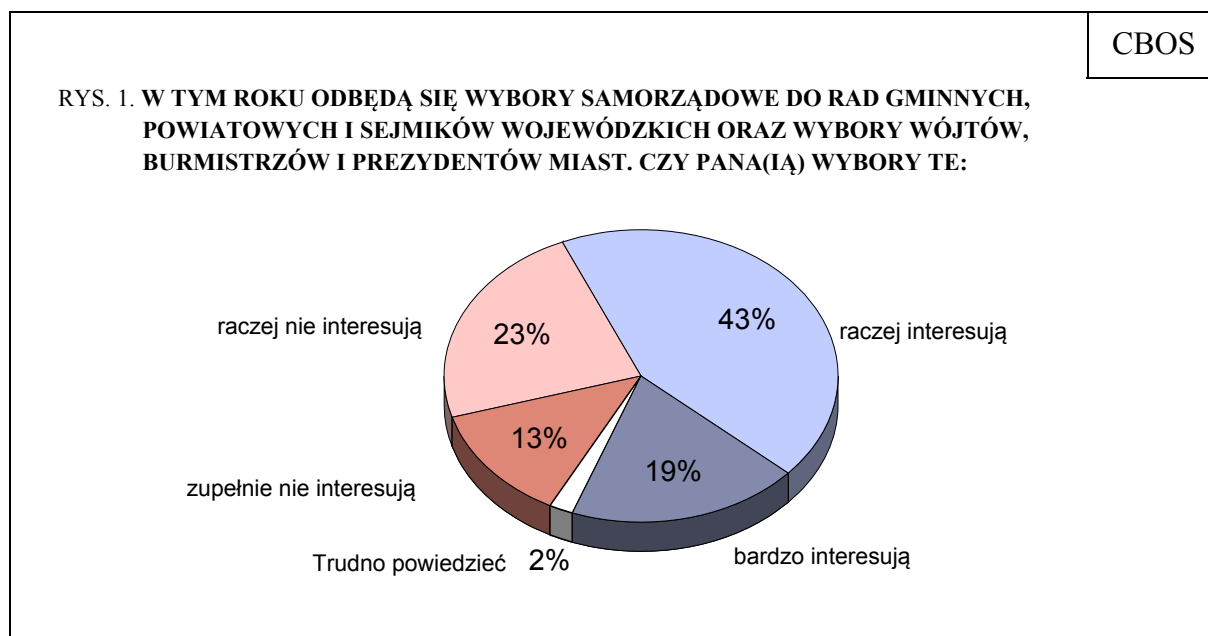
Spośród istniejących w polskim systemie politycznym procedur wyborczych wybory samorządowe są traktowane przez Polaków jako najważniejsze, mające największe znaczenie dla nich samych. Pod względem rangi, jaką przypisują im wyborcy, wyprzedzają one wszystkie inne elekcje. Według ostatnich deklaracji (z czerwca br.) duże znaczenie do tego głosowania przywiązuje aż 66% ogółu Polaków, podczas gdy wybory prezydenckie uznaje za ważne 63% badanych, a o wyborach parlamentarnych myśli w ten sposób 57% uprawnionych do głosowania¹. Warto zaznaczyć, że taka właśnie gradacja elekcji krajowych przez wyborców nie jest zjawiskiem nowym. Poczynając od lipca 2009 roku niezmiennie za najważniejsze w społecznym odczuciu uchodzą właśnie wybory władz lokalnych, czyli tych, które są najbliżej spraw obywateli i codziennego życia. Nieco mniejsze znaczenie Polacy przypisują wyborom prezydenckim, a za relatywnie mniej ważne z ich punktu widzenia uchodzą najbardziej upartyjnione i mało spersonalizowane wybory posłów i senatorów.

¹ Zob. komunikat CBOS „Wybory do Parlamentu Europejskiego w powyborczych deklaracjach Polaków”, lipiec 2014 (oprac. A. Cybulska).

Tabela 1

Oceny na skali 10-punktowej	Jak Pan(i) ocenia, jakie znaczenie dla ludzi takich jak Pan(i) mają wybory:																													
	prezydenckie								parlamentarne								samorządowe								do Parlamentu Europejskiego					
	X '02	X '03	III '04	VIII '06	I '09	VII '09	I '14	VI '14	X '02	X '03	III '04	VIII '06	I '09	VII '09	I '14	VI '14	X '02	X '03	III '04	VIII '06	I '09	VII '09	I '14	VI '14	X '03	III '04	I '09	VII '09	I '14	VI '14
	w procentach																													
Praktycznie nie mają znaczenia (punkty 1-2)	11	11	13	13	16	15	20	11	10	13	16	13	15	16	25	13	11	12	14	13	12	13	19	10	15	18	22	19	31	24
Raczej mało ważne (punkty 3-5)	12	16	19	16	20	20	27	24	15	22	23	24	22	21	25	27	15	18	24	23	21	20	23	22	22	21	25	25	29	30
Raczej ważne (punkty 6-8)	28	23	29	26	31	32	27	27	30	24	29	25	32	30	27	26	28	29	29	25	33	32	28	30	24	25	30	28	23	23
Bardzo ważne (punkty 9-10)	47	47	37	42	31	31	25	36	42	42	30	35	29	30	21	31	43	37	30	35	32	32	27	36	30	30	20	23	13	20
Trudno powiedzieć	2	3	2	3	2	2	2	1	3	4	3	3	2	3	3	3	3	4	3	4	2	2	2	2	10	7	3	4	4	3
Średnia ocen:	7,27	7,36	6,89	7,08	6,53	6,53	5,88	6,85	7,02	6,78	6,34	6,62	6,40	6,37	5,49	6,53	7,07	6,93	6,38	6,58	6,69	6,61	6,07	6,96	6,40	6,23	5,59	5,80	4,75	5,31

Mimo że są wakacje i do wyborów samorządowych jest jeszcze dużo czasu, a uwagę obserwatorów krajowej sceny politycznej absorbują zupełnie inne wydarzenia, większość Polaków (62%) deklaruje zainteresowanie wyborami władz lokalnych kolejnej kadencji, a tylko nieco ponad jedna trzecia (36%) zgłasza swoje *désintéressement* w tej sprawie².



Wyborami władz lokalnych interesują się przede wszystkim mieszkańcy najmniejszych miast (69%), osoby z wyższym wykształceniem (74%), dobrze sytuowane – o dochodach *per capita* powyżej 1500 zł (74%), oceniające swoje warunki materialne jako dobre (67%), a w grupach społeczno-zawodowych – kadra kierownicza i samodzielni specjaliści (78%), średni personel i technicy (75%) oraz rolnicy (78%).

Tabela 2

Wielkość miejscowości	Zainteresowanie wyborami samorządowymi		
	zainteresowani	niezainteresowani	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Wieś	63	36	1
Miasto do 19 999 mieszkańców	69	31	0
20 000 – 99 999	56	42	2
100 000 – 499 999	62	36	3
500 000 i więcej	54	42	3

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (290) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganymi komputerowo (CAPI) w dniach 3–9 lipca 2014 roku na liczącej 943 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Z kolei stosunkowo najwięcej niezainteresowanych wyborem swoich przedstawicieli do władz lokalnych jest wśród mieszkańców największych, ponadpółmilionowych aglomeracji i miast liczących od 20 tys. do 100 tys. ludności (po 42%), ludzi młodych – od 18 do 24 roku życia (47%), badanych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (52%) i źle oceniających własne warunki materialne (48%), a spośród grup społeczno-zawodowych – wśród uczniów i studentów (53%), rencistów (47%) i bezrobotnych (46%).

Stosunek badanych do wyborów władz lokalnych wyraźnie różnicuje religijność mierzona częstością praktyk religijnych. Im częstszy udział w praktykach, tym większe zainteresowanie badanych wyborami swoich przedstawicieli do tych władz. Zaangażowany stosunek do tego głosowania, podobnie jak w przypadku innych wyborów, wyraźnie idzie w parze także z zainteresowaniem polityką i posiadaniem sprecyzowanych poglądów politycznych. O ile co drugi respondent o niesprecyzowanych przekonaniach politycznych nie interesuje się wyborami władz lokalnych, o tyle wśród osób potrafiących określić swoje poglądy polityczne większość jest nimi zainteresowana. Głosowaniem tym zdecydowanie najczęściej interesują się zwolennicy prawicy (75%), w mniejszym stopniu osoby o orientacji lewicowej (60%) czy centrowej (63%).

Mimo że data wyborów nie została jeszcze oficjalnie podana do publicznej wiadomości, na obecnym, wstępnym etapie przygotowań tegoroczne wybory władz samorządowych budzą nieco większe zainteresowanie społeczeństwa, niż miało to miejsce w analogicznym okresie 2010 roku. Wówczas wyborem swoich przedstawicieli do władz lokalnych interesowało się więcej osób, niż rejestrowaliśmy w jeszcze wcześniejszych latach. Obecnie zatem, biorąc pod uwagę tylko pomiary dokonywane w terminie równie odległym od daty wyborów, deklarowane zainteresowanie jest najwyższe od 1998 roku.

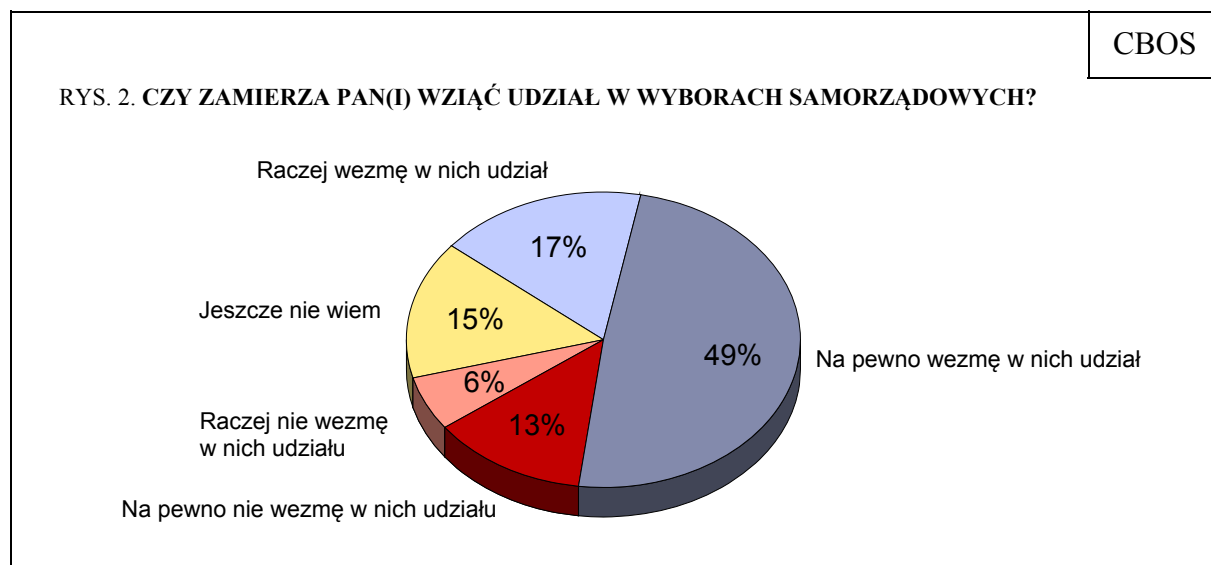
Na podstawie deklaracji zainteresowania wyborami samorządowymi trudno jednak jednoznacznie wnioskować o skali mobilizacji i frekwencji wyborczej w tegorocznym głosowaniu. O uczestnictwie w nadchodzących wyborach decydować bowiem będzie nie tylko wyrażane dziś zainteresowanie potencjalnych wyborców, ale także przebieg kampanii wyborczej, a przede wszystkim oferta polityczna – listy kandydatów na radnych różnych szczebli, a zwłaszcza wójtów, burmistrzów czy prezydentów miast.

Tabela 3

Zainteresowanie wyborami samorządowymi	Wskazania respondentów według terminów badań															
	VIII '98	IX '98	VI '02	VIII '02	IX '02	X '02	VI '06	VIII '06	IX '06	X '06	XI '06	VIII '10	IX '10	X '10	XI '10	VII '14
	w procentach															
Zainteresowani	50	63	55	50	53	61	47	47	48	53	57	59	65	62	66	62
Niezainteresowani	47	35	44	49	45	38	52	49	49	45	41	39	33	37	33	36
Trudno powiedzieć	3	2	1	1	2	1	1	4	3	2	2	2	2	1	1	2

DEKLARACJE UDZIAŁU W WYBORACH

Udział w nadchodzących wyborach samorządowych zapowiada dwie trzecie ankietowanych (66%), w tym prawie połowa (49%) z całą stanowczością deklaruje, że będzie w nich uczestniczyć. Co siódmy ankietowany (15%) jeszcze nie wie, czy pójdzie na te wybory, a prawie co piąty (19%) już teraz zapowiada, że nie weźmie w nich udziału.



Warto zauważyć, że nie tylko społeczna ocena rangi tych wyborów jest obecnie wyższa niż wszystkich innych, ale i gotowość do uczestniczenia w nich jest znacznie większa niż np. w przypadku wyborów parlamentarnych. Gdyby wybory do Sejmu i Senatu odbywały się w lipcu, do urn wyborczych poszłaby zaledwie nieco ponad połowa uprawnionych

do głosowania (51%), a jedna trzecia (33%) zarzekała się, że na pewno nie wzięłyby w nich udziału³.

W lipcu udział w nadchodzącym głosowaniu do samorządów lokalnych deklarowało tyle samo osób, co cztery lata temu w analogicznym względem poprzednich wyborów okresie. Tak jak w 2010 roku, na kilka miesięcy przed głosowaniem odsetek takich deklaracji jest wyższy niż we wcześniejszych wyborach samorządowych odbywających się w latach 1998–2006. Porównując obecne zapowiedzi badanych z tymi, jakie składali w sierpniu 2010 roku, a więc na mniej więcej cztery miesiące przed poprzednimi wyborami samorządowymi, można jednak stwierdzić, że z jednej strony gotowość uczestniczenia w tych wyborach deklarowana jest obecnie nieco bardziej zdecydowanie – trochę więcej osób twierdzi, że na pewno weźmie w nich udział (w roku 2010 – 46%, w 2014 – 49%), ale z drugiej strony dużo więcej osób niż cztery lata temu z góry wyklucza swoje w nich uczestnictwo (odpowiednio: 9% i 19%).

Tabela 4

Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach samorządowych?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VIII '98	IX '98	VIII '02	IX '02	X '02	VIII '06	IX '06	X '06	XI '06	VIII '10	IX '10	X '10	XI '10	VII '14
	w procentach													
Tak	60	69	55	58	64	56	55	57	63	66	71	68	71	66
Jeszcze nie wiem	15	17	20	17	13	19	19	18	15	25	15	14	11	15
Nie	25	13	25	25	23	25	26	25	22	9	14	18	18	19

Gotowość uczestniczenia w wyborach samorządowych niemal powszechnie zapowiadają zwolennicy większości liczących się ugrupowań (wskazania powyżej 90%). Wyjątkiem jest tu jedynie, w dużej mierze „młody”, elektorat Nowej Prawicy. Gotowość partycypacji w wyborach władz lokalnych deklaruje 71% zwolenników tej partii, a pozostali zastanawiają się nad udziałem w tym głosowaniu – być może ze względu na fakt, że w odróżnieniu od zdeklarowanych wyborców innych ugrupowań, dobrze zakotwiczonych w terenie, Nowa Prawica może mieć trudności z wystawieniem szerokiej reprezentacji do wyborów samorządowych.

Warto zauważyć, że stopień mobilizacji elektoratów partyjnych już teraz jest większy niż w 2010 roku, do czego – jak się wydaje – mogły przyczynić się niedawne wybory do PE.

³ Por. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w lipcu”, lipiec 2014 (oprac. B. Badora).

Tabela 5

Potencjalne elektoraty partii politycznych*	Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach samorządowych?		
	Tak	Jeszcze nie wiem	Nie
	w procentach		
PO	95	2	3
PiS	92	8	0
SLD**	96	2	2
PSL**	90	3	8
Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikke**	71	29	0
Niezdecydowani co do preferencji	90	6	4
Niezdecydowani, czy brać udział w wyborach do Sejmu i Senatu	57	29	14
Deklarujący absencję w wyborach do Sejmu i Senatu	32	21	47

*Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach do Sejmu i Senatu

** Wyniki dla tych partii należy traktować ostrożnie, ze względu na małą reprezentację zwolenników tych partii wśród badanych

W wyborach samorządowych chce głosować także ogromna większość wyborców niepotrafiących określić swoich sympatii partyjnych, czyli tych, którzy chcieliby wziąć udział w potencjalnych wyborach do Sejmu i Senatu, ale nie mają sprecyzowanych sympatii czy też – co wydaje się coraz częstsze u tej części wyborców – nie znajdują wśród istniejących partii żadnej, którą z pełnym przekonaniem mogliby poprzeć.

Na wybory samorządowe wybiera się również ponad połowa respondentów niezdecydowanych co do udziału w ewentualnych wyborach parlamentarnych (57%). Natomiast osoby, które nie zamierzają brać udziału w potencjalnych wyborach posłów i senatorów, w największej części nie są zainteresowane wyborem radnych oraz wójtów, burmistrzów czy prezydentów miast.

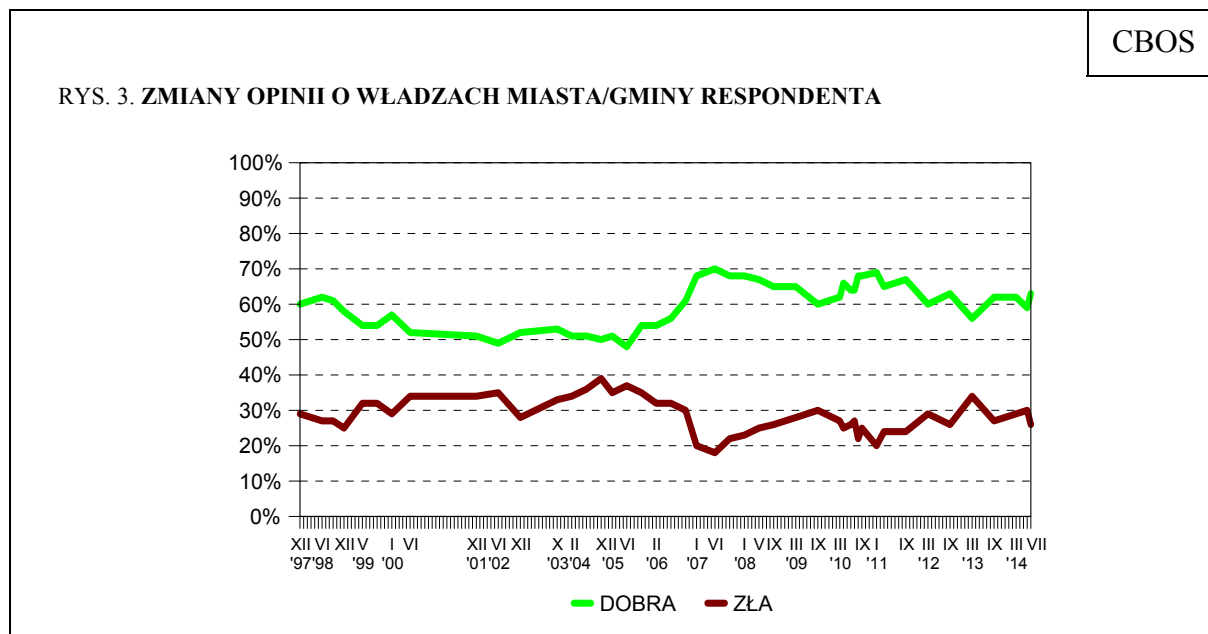
Deklarowany udział w wyborach władz lokalnych nie zależy istotnie od wielkości zamieszkiwanej miejscowości. Tylko nieco częściej niż inni chęć wzięcia udziału w tych wyborach zgłaszają mieszkańcy najmniejszych miast i wsi. Relatywnie najrzadziej chcą w nich uczestniczyć mieszkańcy największych aglomeracji.

Tabela 6

Wielkość miejscowości	Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach samorządowych?		
	Tak	Jeszcze nie wiem	Nie
	w procentach		
Wieś	68	15	17
Miasto do 19 999 mieszkańców	72	13	16
20 000 – 99 999	65	13	23
100 000 – 499 999	64	16	20
500 000 i więcej	60	19	21

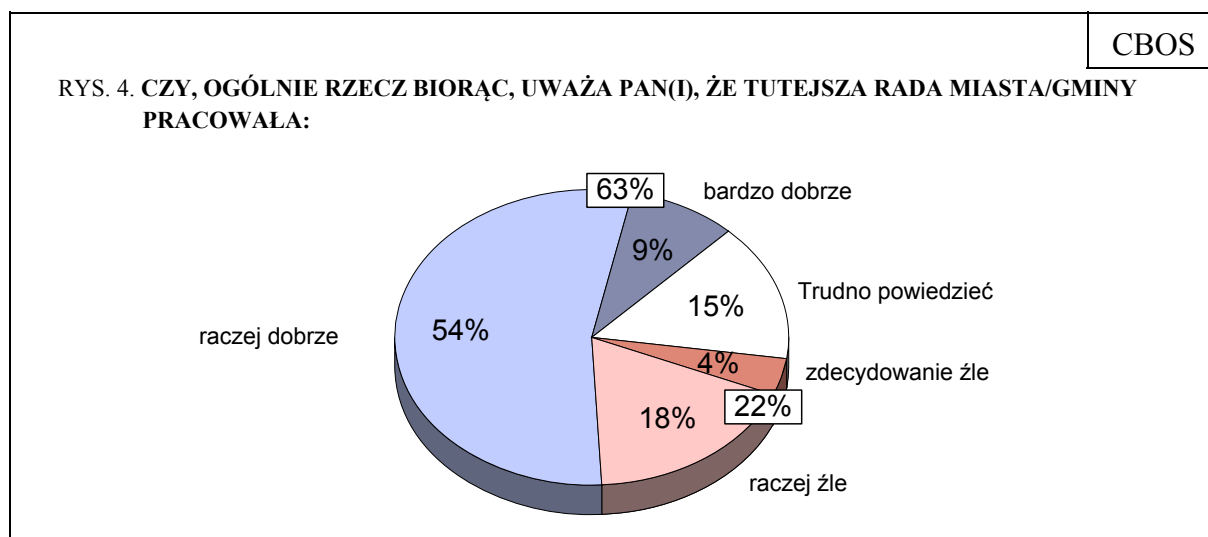
OCENY DZIAŁALNOŚCI WŁADZ LOKALNYCH

W comiesięcznych badaniach dotyczących ocen najważniejszych instytucji w państwie większość Polaków dobrze ocenia działalność władz samorządowych swojego miasta czy gminy. Według lipcowych deklaracji⁴ pozytywne noty wystawia im prawie dwie trzecie respondentów (63%), natomiast krytycznie o ich pracy wypowiada się tylko nieco ponad jedna czwarta (26%). Warto zauważyć, że obecne władze samorządowe (podobnie zresztą jak poprzednie) kończą urzędowanie z niewiele słabszymi notowaniami niż na początku swej kadencji. W pierwszym kwartale 2011 roku opinie o ich działalności kształtowały się na poziomie 69% – 65% ocen pozytywnych i 20% – 24% negatywnych. W sumie można stwierdzić, że mniej więcej od wyborów w 2006 roku oceny władz lokalnych pozostają stabilne i niezmiennie utrzymują się na poziomie wyższym niż we wcześniejszym okresie. Tak więc w Polsce, zwłaszcza w ostatnich latach, mamy do czynienia z konsekwentnym utrwalaniem się w świadomości społecznej pozytywnego obrazu władzy lokalnej (w odróżnieniu od instytucji władzy centralnej – rządu i parlamentu), co ma niebagatelne znaczenie z punktu widzenia zaufania obywateli do procedur demokratycznych, a także ich gotowości do partycypacji w wyborach.

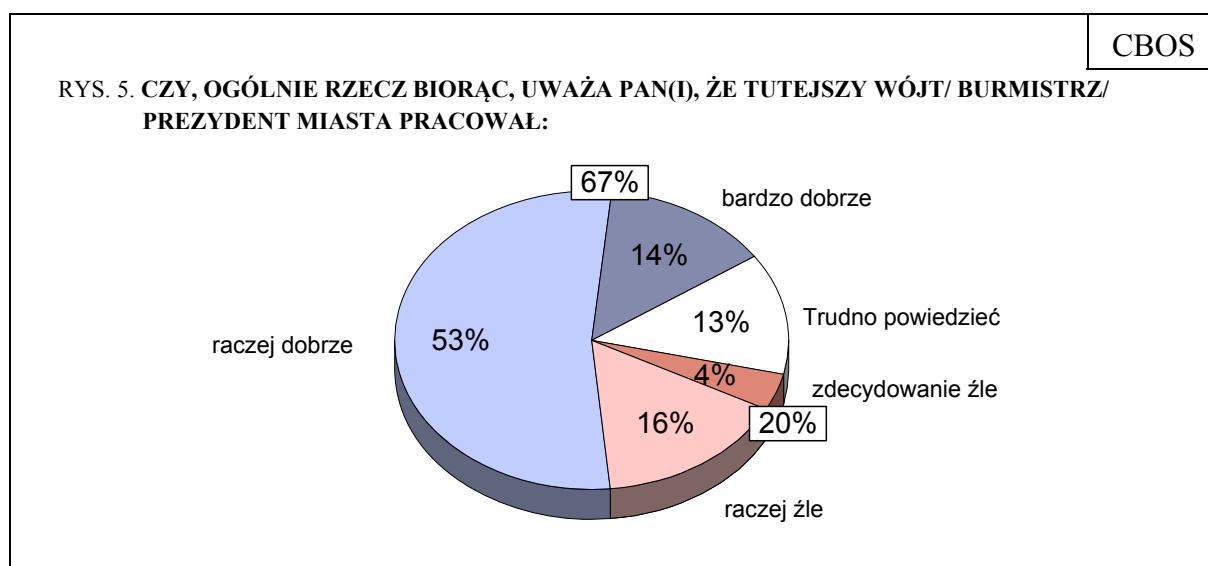


⁴ Zob. komunikat CBOS „Oceny instytucji publicznych po wybuchu afery podsłuchowej”, lipiec 2014 (oprac. M. Feliksiak).

Podobnie jak w ubiegłych latach, na kilka miesięcy przed końcem kadencji urzędujących władz prosiliśmy Polaków o podsumowanie całego, blisko czteroletniego okresu ich urzędowania. Także w tym całościowym wymiarze prawie dwie trzecie badanych (63%) dobrze ocenia pracę rad swoich miast i gmin, kończących właśnie kadencję, a tylko nieco ponad jedna piąta (22%) wystawia im noty negatywne.

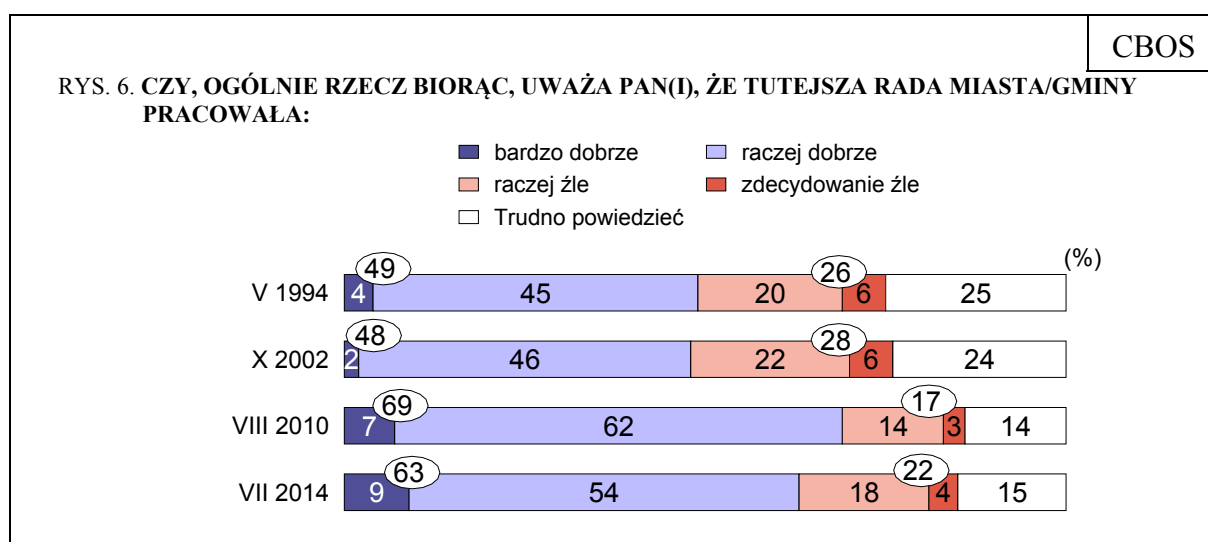


Z jeszcze większą akceptacją spotykają się władarze miast i gmin – wójtowie, burmistrzowie i prezydenci. Zadowolonych z ich pracy jest nieco ponad dwie trzecie pytaných (67%), a tylko co piąty (20%) źle ocenia sposób pełnienia przez nich swej funkcji.

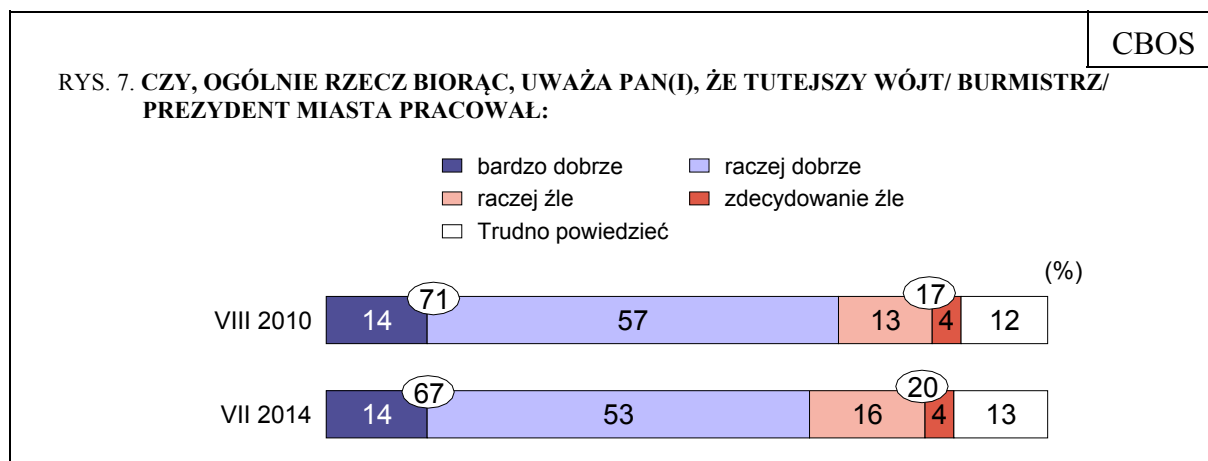


Ustępujące władze nie mają jednak u mieszkańców aż tak dobrych notowań, jakie mieli ich poprzednicy pod koniec swego urzędowania. W porównaniu z rokiem 2010

zadowolonych z pracy radnych jest obecnie o 6 punktów procentowych mniej niż wówczas, a jednocześnie o prawie tyle samo większa (o 5 punktów) jest dziś rzesza osób niezadowolonych z funkcjonowania władz lokalnych kończących swoją kadencję. Z prowadzonych od 1994 roku pomiarów satysfakcji mieszkańców z pracy władz samorządowych wynika, że, jak dotąd, właśnie radni poprzedniej kadencji, wyłonieni w wyborach w 2006 roku, uzyskali najlepsze oceny. Wcześniej poziom aprobaty działalności władz lokalnych był wyraźnie niższy – odsetki ocen pozytywnych sięgały zaledwie 50%. Obecne rady także są oceniane dużo lepiej niż te, które kończyły działalność w latach 1994 i 2002.



Również w przypadku wójtów, burmistrzów i prezydentów miast okazuje się, że obecni szefowie samorządów mają u mieszkańców nieco niższe notowania niż osoby sprawujące te funkcje w poprzedniej kadencji. Jednak różnica ocen jest nieco mniejsza niż w przypadku radnych.



Społeczne oceny pracy obecnych władz samorządowych są dość słabo zróżnicowane ze względu na wielkość miejscowości. Stosunkowo najbardziej zadowoleni z pracy urzędującej rady są mieszkańcy wsi i miast liczących od 100 tys. do 500 tys. ludności. Najrzadziej ich funkcjonowanie satysfakcjonuje mieszkańców największych aglomeracji. Tu też są one dla obywateli najbardziej anonimowe, a o ich działalności mieszkańcy są najslabiej poinformowani.

Tabela 7

Wielkość miejscowości	Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że tutejsza rada miasta/gminy pracowała:		
	dobrze	źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Wieś	68	20	12
Miasto do 19 999 mieszkańców	62	25	13
20 000 – 99 999	56	26	18
100 000 – 499 999	68	16	16
500 000 i więcej	54	22	24

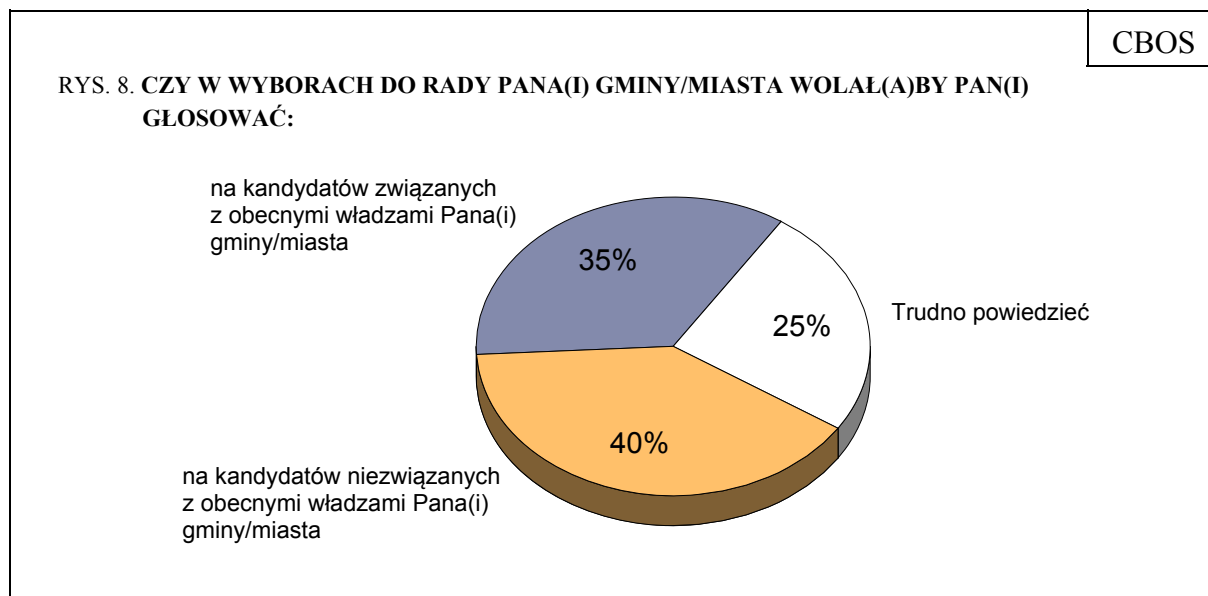
Lokalne władze wykonawcze mają najlepsze notowania na wsi. Prawie trzy czwarte mieszkańców wsi (73%) dobrze ocenia ich obecną kadencję. Nieco większe różnice w ocenach dotyczą włodarzy miast. Relatywnie najgorsze notowania u obywateli mają oni w miastach średniej wielkości (od 20 tys. do 100 tys. ludności), a także w największych aglomeracjach (powyżej 500 tys. mieszkańców).

Tabela 8

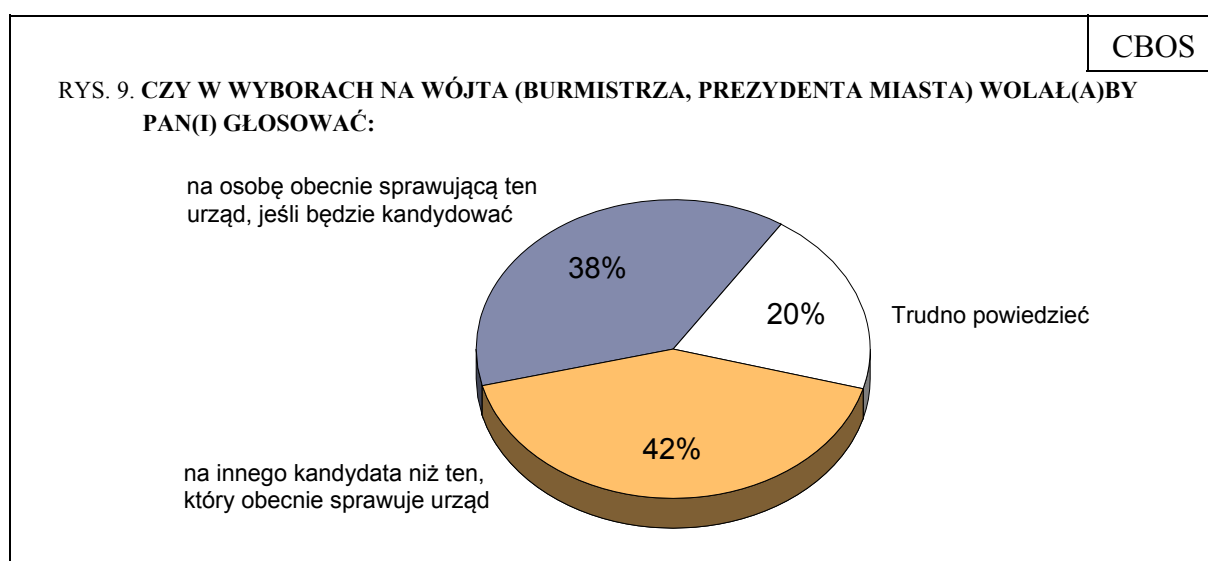
Wielkość miejscowości	Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że tutejszy wójt/ burmistrz/ prezydent miasta pracował:		
	dobrze	źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Wieś	73	17	10
Miasto do 19 999 mieszkańców	68	23	9
20 000 – 99 999	57	26	18
100 000 – 499 999	67	19	15
500 000 i więcej	58	23	19

POPARCIE DLA DOTYCHCZASOWYCH WŁADZ MIASTA/GMINY

Mimo że Polacy w większości dobrze oceniają obecne władze swoich miast czy gmin, nieco więcej osób optuje za zmianami w składzie rad i wołaloby, żeby po wyborach funkcję radnych pełnili nowi ludzie, niezwiązani z obecną ekipą rządzącą (40%), niż chcieliby przedłużenia kadencji obecnych radnych o kolejne cztery lata (35%).



Podzielone są także opinie, jeśli chodzi o funkcje wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Nieco więcej osób opowiada się za zmianami na tych stanowiskach, niż chciałoby przedłużenia kadencji osób obecnie sprawujących te urzędy.



Z perspektywy czasu widać, że w pamięci Polaków najlepiej zapisały się rady poprzedniej kadencji, które kończyły urzędowanie w 2010 roku. Jedynie w przypadku tych rad badani nieco częściej optowali za pozostawieniem rządzących samorządowców przy władzy, niż popierali ich wymianę na jakąś inną ekipę. W przededniu wszystkich pozostałych wyborów przewagę zyskiwała opcja wprowadzenia „nowych twarzy” do władz lokalnych.

Tabela 9

Czy w wyborach do rady Pana(i) gminy/miasta wolał(a)by Pan(i) głosować:	Wskazania respondentów według terminów badań						
	V 1994	IX 1998	I 2002	VI 2002	VIII 2006	VIII 2010	VII 2014
	w procentach						
– na kandydatów związanych z obecnymi władzami Pana(i) gminy/miasta	36	35	24	27	31	38	35
– na kandydatów niezwiązanych z obecnymi władzami Pana(i) gminy/miasta	45	47	43	41	42	35	40
Trudno powiedzieć	18	18	33	32	27	27	25

Jeśli chodzi o wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, to różnice zdań w kwestii pozostawienia aktualnej władzy czy wybrania kogoś nowego są minimalne. W poprzedniej kadencji znikomą przewagę zyskała opcja pozostawienia ówczesnych szefów samorządów, obecnie zaś nieco więcej ankietowanych chciałoby nowego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Tabela 10

Czy w wyborach na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wolał(a)by Pan(i) głosować:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	VIII 2010	VII 2014
	w procentach	
– na osobę obecnie sprawującą ten urząd, jeśli będzie kandydować	40	38
– na innego kandydata niż ten, który obecnie sprawuje urząd	38	42
Trudno powiedzieć	22	20

O poparcie dla urzędujących władz miasta lub gminy pytaliśmy wszystkich respondentów, jednak nie wszyscy mający preferencje w tym względzie pójdą na wybory.

Jak się okazuje, zadowolenie z władz lokalnych bardziej motywuje Polaków do udziału w wyborach niż dezaprobatą czy chęć odsunięcia od władzy tych, którzy się nie sprawdzili. Trochę częściej do urn wyborczych chcą iść osoby, które są zadowolone z pracy samorządowców niż te, które źle oceniają funkcjonowanie i działalność władz lokalnych w swym miejscu zamieszkania.

Tabela 11

Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność władz lokalnych w Pana(i) gminie, miejscowości?	Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach samorządowych?		
	Tak	Jeszcze nie wiem	Nie
	w procentach		
Dobrze	72	13	15
Źle	62	18	21
Trudno powiedzieć	49	19	32

Jeśli uwzględnić jedynie osoby mające zamiar uczestniczyć w nadchodzącym głosowaniu, to okaże się, że zarówno w przypadku wyborów do rady gminy lub miasta, jak i głosowania na wójta, burmistrza lub prezydenta opinie Polaków są podzielone. Dokładnie takie same odsetki zadeklarowanych wyborców opowiadają się za pozostawieniem obecnych władz samorządowych na kolejną kadencję, co optują za ich wymianą. Natomiast zarówno wśród wahających się, czy głosować, jak i odrzucających udział w głosowaniu wyraźną przewagę ma opcja zmiany ekipy rządzącej na nową.

Tabela 12

Czy w wyborach [...] wolał(a)by Pan(i) głosować:	Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach samorządowych?		
	Tak	Jeszcze nie wiem	Nie
	w procentach		
do rady Pana(i) gminy/miasta			
– na kandydatów związanych z obecnymi władzami Pana(i) gminy/miasta	41	25	24
– na kandydatów niezwiązanych z obecnymi władzami Pana(i) gminy/miasta	41	43	35
Trudno powiedzieć	18	32	41
na wójta/burmistrza/ prezydenta miasta			
– na osobę obecnie sprawującą ten urząd, jeśli będzie kandydować	42	30	28
– na innego kandydata niż ten, który obecnie sprawuje urząd	42	47	38
Trudno powiedzieć	15	23	34



Już od kilku lat Polacy uważają, że wybory władz lokalnych są dla nich najważniejsze spośród wszystkich procedur wyborczych w polskim systemie politycznym. Zbliżające się wybory samorządowe wzbudzają zainteresowanie większości ankietowanych i jest ono najwyższe od 1998 roku, odkąd prowadzimy pomiar. Udział w nadchodzących wyborach samorządowych zapowiada dwie trzecie badanych, w tym prawie połowa zapewnia o tym z całą stanowczością. To dokładnie tyle samo co cztery lata temu, a jednocześnie dużo więcej niż deklarowana frekwencja w ewentualnych wyborach parlamentarnych, gdyby miały się one odbyć już teraz. W porównaniu z rokiem 2010 można zauważyć, że z jednej strony obecnie gotowość do udziału w wyborach samorządowych deklarowana jest nieco bardziej

zdecydowanie niż wówczas, ale z drugiej – dużo więcej osób niż cztery lata temu z góry wyklucza swoje w nich uczestnictwo.

Większość Polaków pozytywnie ocenia pracę rad swoich miast i gmin, których kadencja właśnie dobiega końca, ale z jeszcze większą akceptacją spotykają się obecni wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast. Zadowolenie z pracy władz lokalnych w większym stopniu motywuje do udziału w wyborach niż dezaprobatą i chęć odsunięcia od władzy tych, którzy się nie sprawdzili. W pamięci Polaków najlepiej zapisały się rady oraz wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast z poprzedniej kadencji, zakończonej w 2010 roku, jedynie w ich przypadku badani nieco częściej optowali za pozostawieniem ówczesnych samorządowców na kolejną kadencję, niż popierali ich wymianę na inną ekipę. W przededniu wszystkich pozostałych wyborów, także tych nadchodzących, przewagę zyskiwała opcja wprowadzenia nowych ludzi do władz lokalnych. Jednak wśród osób, które już teraz deklarują zamiar wzięcia udziału nadchodzącym głosowaniu, opinie są równo podzielone – tyle samo chciałoby reelekcji obecnych władz, co ich zmiany.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

Tabela 1

		W tym roku odbędą się wybory samorządowe do rad gminnych, powiatowych i sejmików wojewódzkich oraz wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Czy Pana(ią) wybory te:			Liczba osób
		interesują	nie interesują	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		62	36	2	942
Płeć	Mężczyźni	62	36	1	454
	Kobiety	61	37	2	488
Wiek	18–24 lata	51	47	2	106
	25–34	64	34	2	187
	35–44	63	35	2	164
	45–54	68	31	0	146
	55–64	66	33	2	166
	65 lat i więcej	54	44	2	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	63	36	1	373
	Miasto do 19 999	69	31		148
	20 000 – 99 999	56	42	2	174
	100 000 – 499 999	62	36	3	155
	500 000 i więcej mieszk.	54	42	3	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	47	52	0	197
	Zasadnicze zawodowe	56	41	2	230
	Średnie	66	31	3	291
	Wyższe	74	26	1	224
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	78	21	1	105
	Średni personel, technicy	75	25		30
	Pracownicy adm.–biurowi	65	35		58
	Pracownicy usług	59	37	4	45
	Robotnicy wykwalifikowani	61	39		101
	Robotnicy niewykwalifik.	60	35	5	46
	Rolnicy	78	22		52
	Pracujący na własny rach.	68	32		41
	Bezrobotni	53	46	1	51
	Emeryci	59	38	3	212
	Renciści	52	47	2	61
	Uczniowie i studenci	47	53		73
Gospodynie domowe i inni	54	41	4	68	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	76	23	1	110
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	74	25	2	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	61	37	1	236
	prywatnym gosp. rolnym	77	23		56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	57	40	3	85
	501–750	65	34	1	101
	751–1000	50	48	2	116
	1001–1500	63	35	2	165
	Powyżej 1500 zł	74	26	0	202
Ocena własnych war. mater.	Złe	51	48	1	85
	Średnie	58	39	3	389
	Dobre	67	33	1	468
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	72	27	1	56
	Raz w tygodniu	65	33	2	436
	1–2 razy w miesiącu	68	30	2	140
	Kilka razy w roku	57	41	2	201
	W ogóle nie uczestniczy	42	57	1	110
Poglądy polityczne	Lewica	60	40		137
	Centrum	63	36	2	330
	Prawica	75	24	1	239
	Trudno powiedzieć	47	50	3	236

Tabela 2

		Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w tych wyborach?			Liczba osób
		Wezmę w nich udział	Jeszcze nie wiem	Nie wezmę w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		66	15	19	939
Płeć	Mężczyźni	66	15	18	453
	Kobiety	67	14	19	486
Wiek	18–24 lata	62	19	19	106
	25–34	67	15	18	187
	35–44	65	20	15	163
	45–54	69	12	19	145
	55–64	72	9	19	166
	65 lat i więcej	63	15	23	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	68	15	17	371
	Miasto do 19 999	72	13	16	148
	20 000 – 99 999	65	13	23	174
	100 000 – 499 999	64	16	20	155
	500 000 i więcej mieszk.	60	19	21	91
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	56	17	27	197
	Zasadnicze zawodowe	62	16	22	228
	Średnie	66	17	17	290
	Wyższe	80	9	10	224
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	84	8	8	105
	Średni personel, technicy	62	21	17	30
	Pracownicy adm.-biurowi	67	17	16	58
	Pracownicy usług	57	20	22	45
	Robotnicy wykwalifikowani	55	27	19	100
	Robotnicy niewykwalifik.	63	16	20	46
	Rolnicy	84	6	9	52
	Pracujący na własny rach.	78	12	9	41
	Bezrobotni	56	12	32	51
	Emeryci	67	14	19	212
	Renciści	62	6	32	61
	Uczniowie i studenci	63	16	21	73
	Gospodynie domowe i inni	60	18	22	67
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	77	11	12	110
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	66	21	13	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	64	19	17	235
	prywatnym gosp. rolnym	84	9	7	56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	61	13	26	83
	501–750	66	20	14	101
	751–1000	53	19	28	116
	1001–1500	73	15	13	165
	Powyżej 1500 zł	76	9	15	202
Ocena własnych war. mater.	Złe	54	19	27	84
	Średnie	61	19	20	387
	Dobre	73	11	16	468
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	75	8	18	56
	Raz w tygodniu	71	14	15	433
	1–2 razy w miesiącu	70	19	11	140
	Kilka razy w roku	62	17	22	201
	W ogóle nie uczestniczy	48	12	39	109
Poglądy polityczne	Lewica	69	8	23	137
	Centrum	66	15	20	330
	Prawica	80	14	7	239
	Trudno powiedzieć	53	20	27	233

Tabela 3

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że tutejsza rada miasta/gminy pracowała:			Liczba osób
		dobrze	źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		63	22	15	940
Płeć	Mężczyźni	63	22	15	453
	Kobiety	64	21	15	487
Wiek	18–24 lata	65	20	15	106
	25–34	64	20	16	187
	35–44	66	21	13	162
	45–54	66	21	14	145
	55–64	66	23	11	167
	65 lat i więcej	55	24	21	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	68	20	12	372
	Miasto do 19 999	62	25	13	148
	20 000 – 99 999	56	26	18	173
	100 000 – 499 999	68	16	16	155
	500 000 i więcej mieszk.	54	22	24	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	64	18	18	198
	Zasadnicze zawodowe	64	23	13	229
	Średnie	64	21	15	290
	Wyższe	62	24	14	224
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	63	25	12	105
	Średni personel, technicy	72	23	5	30
	Pracownicy adm.biurowi	68	23	9	58
	Pracownicy usług	59	23	18	45
	Robotnicy wykwalifikowani	61	25	14	100
	Robotnicy niewykwalifik.	66	17	17	46
	Rolnicy	75	17	9	52
	Pracujący na własny rach.	65	21	14	40
	Bezrobotni	70	13	17	52
	Emeryci	60	23	17	212
	Renciści	61	21	18	61
	Uczniowie i studenci	66	11	22	73
Gospodynie domowe i inni	57	29	14	67	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	66	25	9	110
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	63	21	17	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	63	22	15	236
	prywatnym gosp. rolnym	75	16	9	56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	55	22	24	86
	501–750	76	18	6	101
	751–1000	64	25	12	116
	1001–1500	68	21	11	165
	Powyżej 1500 zł	63	23	14	202
Ocena własnych war. mater.	Źłe	61	22	17	85
	Średnie	61	23	16	388
	Dobre	66	21	14	468
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	79	16	6	56
	Raz w tygodniu	65	22	13	434
	1–2 razy w miesiącu	73	15	12	140
	Kilka razy w roku	58	21	21	201
	W ogóle nie uczestniczy	48	28	24	110
Poglądy polityczne	Lewica	60	32	8	137
	Centrum	68	21	11	329
	Prawica	61	22	17	239
	Trudno powiedzieć	62	16	22	234

Tabela 4

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że tutejszy wójt/burmistrz/prezydent miasta pracował:			Liczba osób
		dobrze	źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		67	20	13	942
Płeć	Mężczyźni	68	21	12	454
	Kobiety	65	20	15	488
Wiek	18–24 lata	65	22	13	106
	25–34	63	22	15	187
	35–44	69	20	11	163
	45–54	70	19	11	146
	55–64	69	19	12	167
	65 lat i więcej	62	21	16	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	73	17	10	373
	Miasto do 19 999	68	23	9	148
	20 000 – 99 999	57	26	18	174
	100 000 – 499 999	67	19	15	155
	500 000 i więcej mieszk.	58	23	19	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	73	13	15	198
	Zasadnicze zawodowe	70	19	11	229
	Średnie	65	22	13	291
	Wyższe	59	26	15	224
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	58	29	13	105
	Średni personel, technicy	66	23	11	30
	Pracownicy adm.-biurowi	66	20	14	58
	Pracownicy usług	55	26	19	45
	Robotnicy wykwalifikowani	68	20	12	100
	Robotnicy niewykwalifik.	71	15	14	46
	Rolnicy	78	16	6	52
	Pracujący na własny rach.	74	15	11	41
	Bezrobotni	74	12	13	52
	Emeryci	67	21	12	212
	Renciści	54	28	18	61
	Uczniowie i studenci	71	14	15	73
	Gospodynie domowe i inni	64	19	17	68
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	61	26	12	110
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	70	18	13	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	64	21	14	236
	prywatnym gosp. rolnym	77	16	7	56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	63	20	17	86
	501–750	70	20	11	101
	751–1000	66	22	12	116
	1001–1500	64	23	13	165
	Powyżej 1500 zł	69	22	9	202
Ocena własnych war. mater.	Źle	57	25	19	85
	Średnie	66	19	15	389
	Dobre	68	21	11	468
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	83	12	5	56
	Raz w tygodniu	67	20	13	436
	1–2 razy w miesiącu	79	14	8	140
	Kilka razy w roku	59	24	17	201
	W ogóle nie uczestniczy	52	28	21	110
Poglądy polityczne	Lewica	64	24	12	137
	Centrum	67	23	10	329
	Prawica	67	21	12	239
	Trudno powiedzieć	67	14	19	236

Tabela 5

		Czy w wyborach do rady Pana(i) gminy/miasta wolał(a)by Pan(i) głosować:			Liczba osób
		na kandydatów związanych z obecnymi władzami Pana(i) gminy/miasta	na kandydatów niezwiązanych z obecnymi władzami Pana(i) gminy/miasta	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		35	40	25	937
Płeć	Mężczyźni	37	40	23	451
	Kobiety	33	40	26	487
Wiek	18–24 lata	38	35	27	106
	25–34	36	45	18	187
	35–44	38	36	26	163
	45–54	33	42	25	144
	55–64	34	46	21	166
	65 lat i więcej	33	34	33	171
Miejsce zamieszkania	Wieś	37	41	22	371
	Miasto do 19 999	36	45	19	147
	20 000 – 99 999	27	47	26	172
	100 000 – 499 999	38	29	32	155
	500 000 i więcej mieszk.	37	36	27	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	35	39	26	197
	Zasadnicze zawodowe	38	38	23	228
	Średnie	34	41	26	290
	Wyższe	34	42	24	223
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	39	38	23	104
	Średni personel, technicy	43	40	17	30
	Pracownicy adm.–biurowi	27	54	19	58
	Pracownicy usług	30	41	29	45
	Robotnicy wykwalifikowani	42	41	18	100
	Robotnicy niewykwalifik.	34	45	22	46
	Rolnicy	41	45	15	52
	Pracujący na własny rach.	34	32	33	40
	Bezrobotni	31	39	31	50
	Emeryci	34	38	28	211
	Renciści	33	40	27	61
	Uczniowie i studenci	43	24	33	73
	Gospodynie domowe i inni	25	52	23	68
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	36	49	15	109
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	44	39	17	77
	sekt. prywat. poza rolnict.	33	40	27	236
	prywatnym gosp. rolnym	44	43	13	56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	31	39	31	85
	501–750	36	48	16	100
	751–1000	37	44	19	116
	1001–1500	35	38	27	165
	Powyżej 1500 zł	38	41	20	201
Ocena własnych war. mater.	Złe	24	42	35	84
	Średnie	34	41	25	387
	Dobre	38	39	23	467
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	52	30	18	56
	Raz w tygodniu	34	44	23	433
	1–2 razy w miesiącu	39	37	25	140
	Kilka razy w roku	37	35	28	201
	W ogóle nie uczestniczy	25	44	31	108
Poglądy polityczne	Lewica	36	47	18	137
	Centrum	36	42	22	328
	Prawica	35	44	21	239
	Trudno powiedzieć	34	30	36	234

Tabela 6

		Czy w wyborach na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wolał(a)by Pan(i) głosować:			Liczba osób
		na osobę obecnie sprawującą ten urząd, jeśli będzie kandydować	na innego kandydata niż ten, który obecnie sprawuje urząd	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		38	42	20	935
Płeć	Mężczyźni	39	44	17	449
	Kobiety	36	40	24	486
Wiek	18–24 lata	35	48	17	106
	25–34	35	47	18	187
	35–44	40	34	25	163
	45–54	41	38	21	145
	55–64	41	45	14	166
	65 lat i więcej	34	40	25	168
Miejsce zamieszkania	Wieś	44	37	19	370
	Miasto do 19 999	33	50	17	148
	20 000 – 99 999	32	48	21	172
	100 000 – 499 999	40	37	24	153
	500 000 i więcej mieszk.	29	45	27	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	38	40	22	194
	Zasadnicze zawodowe	45	38	17	228
	Średnie	37	44	19	290
	Wyższe	31	45	24	224
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	37	39	24	105
	Średni personel, technicy	37	46	18	30
	Pracownicy adm.-biurowi	27	50	23	58
	Pracownicy usług	36	38	26	45
	Robotnicy wykwalifikowani	44	41	15	100
	Robotnicy niewykwalifik.	42	38	20	46
	Rolnicy	52	40	8	52
	Pracujący na własny rach.	34	39	27	40
	Bezrobotni	37	39	24	50
	Emeryci	37	40	23	208
	Renciści	36	53	11	60
	Uczniowie i studenci	39	40	21	73
Gospodynie domowe i inni	32	48	19	68	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	37	47	16	110
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	45	38	17	77
	sekt. prywat. poza rolnict.	34	40	26	236
	prywatnym gosp. rolnym	57	39	5	56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	40	39	21	85
	501–750	36	47	17	101
	751–1000	44	41	15	116
	1001–1500	36	43	22	165
	Powyżej 1500 zł	37	49	15	200
Ocena własnych war. mater.	Złe	33	39	28	84
	Średnie	38	40	22	385
	Dobre	38	44	17	466
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	51	33	15	56
	Raz w tygodniu	38	44	18	431
	1–2 razy w miesiącu	47	31	22	140
	Kilka razy w roku	32	44	24	200
	W ogóle nie uczestniczy	26	50	24	108
Poglądy polityczne	Lewica	28	56	16	137
	Centrum	40	42	18	326
	Prawica	39	48	14	239
	Trudno powiedzieć	40	28	32	233